

Asia: VN/22774/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta varhaiskasvatuslain muuttamisesta varhaiskasvatuksen tietovarantoa koskevaa sääntelyn osalta.

Esityksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien olisi tallennettava tietovarantoon varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät puolivuositain. Kunnan tai kuntayhtymän tulisi tallentaa ikäryhmittäin lukumäärätiedot hallintopäätöksistä, joiden perusteella lapsi saa varhaiskasvatuksessa tehostettua tai erityistä tukea taikka yleisen tuen tukipalveluita. Tiedot tulisi tallentaa myös yksityisen palveluntuottajan toiminnassa olevien lasten osalta.

Esityksen tavoitteena on parantaa varhaiskasvatusta koskevaa tietopohjaa.

Valtakunnallinen esityksen mukainen tieto on varmaankin tarpeellista saada mutta Kuntaliitto pitää hallintotyön lisäämistä haasteellisenä. Varhaiskasvatuksen haasteellisen henkilöstötilanteen ja tiuhaan tulleiden muutosten vuoksi uudet hallinnollisetkin tehtävät ovat kunnille raskaita. Esitetyn muutoksen osalta hallintotyö väistämättä lisääntyy.

Esityksen mukaan muutoksesta ei aiheutuisi merkittäviä kustannusvaikutuksia. Esityksessä kuitenkin todetaan, että tietojen tallentaminen edellyttää Opetushallitukselta Vardan toimijatietoihin tietomallimuutoksia sekä muutoksia Vardan käyttöliittymään. Tästä väistämättä seuraa se, että kuntien on huomioitava muutos omissa järjestelmissään. Jos kunta hyödyntää integraatiota tuen tietojen siirtämisessä Vardaan, edellyttäisi tiedonkeruu lisäksi muutoksia toimijan tietojärjestelmiin

ja/tai rajapintoihin. Esityksen mukaan kyse olisi kuitenkin kertaluontoisesta toimesta ja kustannukset arvioidaan vähäisiksi.

Kuntaliitto on keskustellut asiasta eri kuntien kanssa ja kunnan järjestelmästä riippuen kustannukset voivat olla kunnan koko huomioiden merkittäviäkin.

Tietojen tallentaminen on esityksen mukaan mahdollista toteuttaa myös käyttöliittymän avulla. Koska tiedot olisi vietävä kaksi kertaa vuodessa lisää tällä tavalla tehty tietojen tallennus kunnan hallinnollista työtä joiltakin osin jopa merkittävästi. Erityisesti pienten kuntien osalta tehtävä kaatuu todennäköisesti lisätyönä henkilölle, joka nytkin tietoja varhaiskasvatuksen tietovarantoon vie. Pienessä kunnassa ei useinkaan ole tehtävään erillisitä hallintoviranomaista vaan tehtävän suorittaa esimerkiksi päiväkodinjohtaja muun työnsä ohella.

Kuntaliitto esittää huolena, että asian osalta ei ole kirjattu millään tasolla arvioita kustannusvaikutuksista. On selvää, että muutos lisää varhaiskasvatuksen järjestämiskustannuksia. Kuntaliitto esittää, että asian osalta on syytä tehdä tarkempi kustannusvaikutusten arviointi, eikä jättää asiaan liittyvää kustannusten nousua kunnan yksin rahoitettavaksi toteamalla, että asian osalta ei synny merkittäviä kustannuksia.

Esityksen säädösperustelujen mukaan tiedot tallennettaisiin erikseen alle 3-vuotiaiden, 3–4-vuotiaiden, 5-vuotiaiden ja 6-vuotiaiden osalta. Varhaiskasvatuslain 70 pykälään lisättäisiin uusi momentti: "Tietovarantoon on tallennettava 15 e §:ssä tarkoitettujen päätösten lukumäärät ikäryhmittäin. Tieto tulee tallentaa kunnallisista ja yksityisistä palveluntuottajista erikseen". Kuntaliiton näkemyksen mukaan säädöksessä ilmeisesti tarkoitetaan lapsen ikää hänelle tehdyn hallintopäätöksen tekohetkellä. Esityksessä asia olisi hyvä selventää.

Esityksen 4.1. kohdan "keskeiset ehdotukset" mukaan tieto hallintopäätösten määrästä olisi tallennettava kaksi kertaa vuodessa, 31.8. mennessä ja 31.1. mennessä. Vastaavasti kuin ikäryhmän määritelmän osalta ei myöskään tallennusajankohtaa koskevasta velvoitteesta löydy mainintaa säädöstasolla. Kuntaliitto toteaa, että voimassa olevan varhaiskasvatuslain 68 pykälän 3. momentin mukaan "Opetushallitus määrää tarkemmin, miten tiedon tallentajien on pidettävä tallennettavat tiedot ajantasaisina. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa säädettyjen tietojen tietorakenteista".

Kuntaliitto pohtii, kuuluuko ehdotetun 70 pykälän 5 momentin ikäryhmän määritelmän täsmentäminen sekä tallennusajankohdista määrääminen Opetushallituksen toimivaltaan. Vai tulisiko ehdotetusta kunnan tallentamisvelvoitteesta säätää tarkemmin.

Kuntaliitto pitää ylipäättään erikoisena, että varhaiskasvatuksen osalta olisi tarpeellista tallentaa tieto kaksi kertaa vuodessa. Kuntaliitto huomauttaa, että esi- ja perusopetuksen osalta tiedonkeruu toteutetaan vain kerran vuodessa ja tiedonkeruu perustuu toiminnan rahoitukseen. Varhaiskasvatuksen osalta esityksen mukaisen kerättävän tiedon yhteyttä rahoitukseen ei ole.

Kuntaliitto ei pidä tarkoituksenmukaisena kyseisen tiedon keräämistä kahdesti vuodessa. Kuntaliitto esittää, että varhaiskasvatuksen osalta tiedot kerättäisiin myös kerran vuodessa hallinnollisen taakan vähentämiseksi huomioiden edellä mainittu tarve tarkentaa säädöstä.

Lahtinen Jarkko
Suomen Kuntaliitto